

کوشتن و پیکه نین

نه جیب مه حفووز
له عه ره بییه وه: محیدین مه حموود
(سلیمانی)

له ئاستی زۆربینهی ئەوانەیی کۆچی دواییان کردووه، هەر که تارماییه کانیان به یادگه مدا گوزهر ده کهن، سه رسام و دۆش داماو ده بيم. هۆکاری جۆراوجۆر، جیاواز و هه ندیك ناکۆک، به لّام به تاقه کۆتاییه ک ده کهن و تاقه خه ونیکی نه گۆر پاووم ده نیت، له کاتی بی ئیشییه کاندا- ئای که درێخایه نن- خه ونیک ته نگم پی هه لده چنیت، که شایسته ی خاوهن تۆله یه که و دهستی له ئه نجامدانی ئه رکه که ی هه لگرتووه. خه ونیکه له و خانووه چۆله وانیه شه که رۆژیکیان به مه به سستی

کاتژمیریک، یان که متر بیری چوونه وه ریکه که وتم کردبوو، لیم ناگه ریت. له ته نیشته ژنه ی وه ستاووه دانیشتم که چوار مه شقی له سه ره قه نه فه یه کی تورکی وه ک سه کۆی په یکه ریک- له نیتو میوانه کاندا دانیشستوه، به وردی له شوین و نمایش کراوه کانی ده روانم، چاو به روخساره سی و ئه سمه ر و ره شه کان، قه له و و گۆشتن و لاوازه کاندا ده گتیرم و هه ره هموویان به ته واوه تی ئاماده ن و به پیتی نه ریتی باو- شه راب ده گتیرن و ژنه ی وه ستا ده گه شیتوه و ستایشی نه جییزاده یی ده کات و ده لیت ئاساییه که هه موو مشت ته رییه کانی له هه لبژارده کانه ن و پیاو بو خوا بلتیت شوینه که ریکوپیکه و دره وشاوه یه و بۆنی بوخوردده که سه رکه ر و پیرۆزه. خانی گۆشتنیش به ره له هه موو شتیک شانازی به بیوه یی و ئاسایشییه که ی ده کات و خه ونی دیرین به بالیک که خوینی لئ ده چۆریت و به گه لیک چه که دوعای چاکه و سه رکه وتم بو ده خوازان بوو به سییه رم.

سپییه که لانه یه کی لاواز و بی ده سه لاتم هه لبژارد و به ژنه ی وه ستام وت: (سووره که یان) واته کراس سووره که: ئه وه نده ی پی نه چوو به ته نیا له ژووره چکۆلانه ته واوه که دا بووین و خۆی له کراس و ژیرکراسه که ی رووت کرده وه و به خۆ دانه ده ست و بیوه ییه که یه وه پالکه وت، به ته واوی جله کانم له جیگاکه نزیک بوومه وه و خه ونه دیرینه که جله و کیشم بوو، یاری به روومه ت و گه ردنی ده که م و له ساته یه کلاکه ره وه که دا شوژده به وه و خیرا ده وری گه رده ناسک و درێژه که به چنگ ده گرم و به هه موو هیتزیکمه وه توند ده یگوشم، به رگری ده سته کانی و لنگه فرتییه کانی هاواری فریاده سپیکیان ده کرد و چاو زه ق و ناومیده کانی که هه لپه ی رزگار بوونیانه، کارم تی ناکه ن، چنگم لئ به رنه دا تا هه موو شتیک له خامۆشی مه رگدا خامۆش بوو، راده وه ستم و دلم له سه ر یه ک خیرا خیرا لیده دا و ده بیتم مه رگ ماسکی خۆی ده خاته سه ر بوونی تیاچوووه وه و نیشانه ی دووری و بی باکی له سه ر رووبه ریدا ده نه خشینتیت و بیر له رزگار بوون ده که مه وه و هه موو شتیک جگه له و دوا ده خه م، په له ناکه م تا کو پرسیا ره کان نه ورووژینم. له ئاوینه بچکۆلانه که وه- که له شوینی کدا بوو جیگه که و ته رمه که ی نیشان ده دایه وه- ته ماشای خۆم ده که م، مووچرکیتکم له باربرد که به هیتزیک ناپه سند جه سته ی داگر تبووم بو دلدانه وه و وره به رزکردنه وه، به خۆم وت: ئه وه ی ده بوو ئه نجامی بده م کردم، ئه وه تانی به ره و ده رگه که ده رۆم، ده یکه مه وه، پیوه دراو به جیتی ده هیتلم تا کو گومانه کان پتر دوور یخه مه وه.

له سه ره خو به ره و ده رگه ی ده ره وه ده رۆم و خو م له شو تین
 ئاماده بوونه کاندان نه زان ده کم و کاتیک به ریکه که ده گم که
 له شه وی هاویندا نووستوه، به ئاره زوویه کی کتوپرانه بو
 هه لاتن به ره و شه قامه سه ره کبیه که خیراتر ههنگاو ده نیم،
 له دوا ساته کانی شه ودا به (پانسیۆن) ی (لیدا) ی که له
 ناوه راستی شاره ده گم، ده نکه هه بیکی خه ولتخه ره ده خو م،
 که ئاسایی بو ته نیا له کاتی تهنگانه دا نه بیت به کاری
 ناهینم، به ره له نیوه رۆ سه ره داگیرساو به ته مه لێ و
 بیره وریدا له خه وه هه ستام، داوای به رچاییم کرد، به لام ته نیا
 چاییه که م خوارده وه و به خو م وت: له ئیستا به ولاره تو
 بکوژیکیت، به دوویدا ده گه رین، ئایا به هیزی ویت
 کیشه که م چاره سه ره بکه م، یان له خراپه وه بو خراپتر برۆم؟ ته ی
 له باره ی ژیانم که له م ساته یه کلاکه ره وه خو تیناوییه دا
 شایسته ی تیرامانه چی هه یه؟ تاکیکه خو ی بو ته ندیشه
 ئاماده کردوه، به ده لالی ده ژێ، ناسیاوه کانی له ژماره نایه ن
 و براده ریکه نییه، رقی له بیرۆکه ی هاو سه ریتی و مندالبوون
 ده بیته وه، بو (لیفیدیر) که له (هه رده م) ه رۆیشتم، تاکو به
 ته نیا بم و بیرکه مه وه، که شه وه وایه کی خوشی کو تاییه کانی
 به هاره و دانیشتنی ناو باخچه ی دارخورما و ئینجانه ی
 میخه ک دلگیره، به زوری له وه ده چوو که هه یچ که سه له
 مشتیه یه که مه کان میان نه ده ناسییه وه، له وی له پیناسه ی
 که سه نا پرسن، به لام هه ره ده بیت تاوانباریه که له تاوانیکدا
 به یلترینه وه، که هه ره مه موو ده یانه ویت نغرۆ بیت و دیار
 نه میتیت.

په رداخی بیره که به رزده که مه وه، ته وه ی رووی دابوو
 ده به یتمه وه به رچاوی خو م، ژنه ی وه ستا ده پرسیت: چی ته و
 کچه ی له گه رانه وه ی بو ناو هۆله که داوخت، به دوویدا
 ده نیریت، یان قیژه ی توقین تاوانه که ئاشکرا ده کات، یان
 ترس و توقینه که له سگه کاندان به ند ده کات و نه ینییه که
 له بیریکدا ده نیریت.

له باری یه که مدا مشتیه ی به په له پرووژی و په شوکاو بییه وه
 راده په رن و هه رکه سه به ره و ریکه ی خو ی هه لدیت و له باری
 دووه میاندا به بیته یی به رده وام ده بیت و له هه ردوو باره که دا
 ژنه ی وه ستا بیر له وه ده کاته وه که چۆن ته رمه که بشاریته وه و
 خو ی و کاره که له چنگی یاسا به یاریتیت. هه نووکه هه مووان بو
 دلنیا بوون له بیته یی و نیوانگی خو بان خو زگی ی بیته ییم بو
 ده خوازن.

ده توانم هه ره شه یان لێ بکه م و ته وان ناتوانن، به لام ئایا
 ژنه ی وه ستا له شارده وه ی نیشانه کانی تاوانه که سه ره که وتوو
 ده بیت؟ ئایا مه ترسی له که لیتیکه وه دزه ناکات که به خه یالی
 هۆشیاری که سدا نه هاتیت؟ نانی نیوه رۆم له (بلیفدیر) دا
 له گه ل بیره مه ستیه کی پتر خوارد، که تاریک داها ت به
 تاکسییه ک بو شه قامه که رۆیشتم و به دهم رۆیشتنه وه م به لای
 ماله که دا لێی ورد ده بو مه وه، بینیم هه یمنی خو ی پۆشیه و
 له دوو په نجه رده تریفه ی رووناکیم بینم و وه که ته وه بوو که له
 پێشکه شکردنی خزمه تی رۆژانه یدا به رده وام بیت، له شه وی

داها تودا هه یچ شتیک نه بوو ئاسووده ییم تیک بدات، به لام
 له خه ومدا هاواری فریاده سی که چه کلۆله که م بینم که
 له شکانه وه ی نیتوان چنگدا نو قم ده بوو، به لام ته مه ئاسانترین
 شت بوو که پیتشبینیم کردبوو، ده رباره ی دوا ئارامگه ییم
 ده پرسیم: ئایا بنی (نیل) بیت، یان ونگه یه کی ناو بیابان،
 یان له نیتزه یه کدا بیت که له باخچه ی پشته وه ی ماله که دایه؟
 هه ره مه موو به هۆی پالنه ری ئاره زووی رزگار بوون و به رگری
 له پارووه نانی ژیان، له تاوانی شارده وه که دا به شداری ده که ن
 و له وه دزیتویش ته وه یه که له ماوه یه کی کورتتر له وه،
 له بیرده چیتسه وه، به ئاگادارییه وه چاویک به رۆژنامه کاندان
 ده خشینم به یی ته وه ی شتیک بدۆزمه وه که ئاسووده ییم لیت
 بکات، له گه ل ته وه شدا ته وه ی رووی دابوو بو تاقه خوله کیک
 له ویتژانم ون نه بوو، هه ره مه مووی له وی به ورد و درشتیه یه وه
 زیندوو و زۆر زۆریش په ست و بیزارم ده کات، له به ره ته مه
 بیرۆکه ی شیتانه به میتشکدا دیت، نه ک بو مه به ستی
 جیتبه جت کردن، به لکو هه ره بو خوشی نمایش کردنیانه، وه ک
 ته وه یان که نامه یه ک له نه ناسراویکه وه بو پۆلیس بنیرم، به لام
 هه ره بو بار سووک کردنی دل و ده روون، هۆیه کی بچ وه یانه له
 چایخانه ی (خیزانه کان) م دۆزییه وه، له وی ئیواران له گه ل
 هه ندیک له براده ران یه ک ده گه رینه وه، به وه پیتیه ی که زاده ی
 ته ندیشه ی خو مه ورد و درشتی تاوانه که م بو ته وان گیترا یه وه و
 هه ولتم دا بزائم چۆن ویتای ته وه ده که ن که له وه یه رووی
 دابیت. هه موویان له وه دا یه کیان گرتوه که به رژه وه ندی هه موو
 لایه ک شارده وه ی شو تینه واری تاوانه که ده خوازیت، به لام
 یه کیکیان وتی:

- ته گه رچی پاش ماوه یه کیش بیت، ته رمه که هه ره
 ده دۆزیتسه وه و له وه یه به ریکه و تیک بیت که به خه یالدا
 نه یه ت، پاش ته وه بکوژه که له خه شارگه ئارامه که ی
 ده رده هیتیت.

بێ گومان ته مه یانم ناخوشبوو، له وه ش ترسام که له
 ته نجامی تاوانیک له ژیانیکه ی ناهه موارتدا ئومید براو بم.
 جا ده سه لاتم چیه که هه ره پیاویک بینم بو لای من پروانیت
 و بزائم له وه شه ودا له وی بووه؟ یان هه رچه نده گویم له ترپه ی
 پیتیه ک بیت له دوامه وه، ویتای ته وه ده که م که که سیکیان دوام
 که وتوو؟ براده ره که م زیاتر په ستی کردم که وتی:

- تاوانه ته ندیشه یه که تم له بیره؟ بو براده ریکم گیترا یه وه که
 ده ره یته ری ته له قزبۆنییه، خه یالی وروژاند و بریاری دا ببیته
 تووی فیلمه داها توه که ی. ته مه یان په ستی کردم و
 به شپوه یه کی یه کجاره کی له بیرچوونه وه ی ئومید بریاری کردم.

ته وه ی زیاتر په ستی کردم ته وه یه که ئیواره یه کیان
 ده ره یته ره که له گه ل براده ره که مدا بو گفتوگۆ ها تیبوو، وتی:

- تو خاوه نی بیرۆکه که یه ت و خه لاتیکه ی سومبولیت پین
 ره وایه، ئایا ده توانیت له چیرۆکیکدا دایریتیتسه وه؟

سه رم به (نه ری) یه ک باداو ته و وتی:

- بچ گومان به م شپوه یه ی ئیستا مه حاله.

- مه حال؟

- ده بېت پالنه رېک بۆ تاوانه کسه هه بېت، بۆ نمونه خو شه و بېستی و ناپاکي، يان بکوژه که مېشکي لاسهنگ بوو بېت، بۆ نمونه له خه ياللي خویدا به کوشتنی ژنيک له م جوړه، ئەو له دژي بهر لالايي ده جه نگیټ.

له ههردوو شانم جووله يه کي به کهم دانانيان کردو.. ئەو وتی:

- تاواني بېن هوکار نيبه، ده بېت بکوژه که ش سزای خوئی وه رېگريټ.

به دهم توور بېي شار دنه وه و تم:

- ئەمه ياسای تاوانه ئەنديشه بيبه کانه، مه بهستم ناو رۆژنامه کانه..

- ده بېت کاره کي عهقل گرتە و ئاکاري بېت.

ههردوو شانم جووله ي به کهم دانانيان کرد و ئەو به پيکه نيبه وه وتی:

- دياره تو به که لکي ئەوه نايه بېت دانه ريبېت؟

به گالته پي هاتنيکه وه و تم:

- به للام به که لکي ئەوه دېم پياو کوژ بم..

دايه قاقاي پيکه نين و دۆستانه له ده موچاوم ورد بووه وه وتی:

- به هه ر بار يکدا بېت، بېرۆکه که به ليني چيرۆکيکي باش دهدات، ئەگه ر به هوکاريکي ورووژينه ر و سه لينه ر گه يشتن، پيشنياري پلانيکي رېکوپيک بۆ دۆزينه وه ي تهرمه که و گرتني بکوژه که مان داده نا.

به خه مۆکيبه کي شار او وه و تم:

- وهک چي؟

- پلاني رېکوپيک به سه ر پيبيه وه دانانريت، به لکو پيشتر تيرامان و بېر کردنه وه و پيدا چونه وه ي ئەو فيلمانه ده بېت که له و چه شنەن، به للام بۆ نمونه ده کريت وينا ي ئەوه بکه ين که قوربانيبه که عاشق کي دل سوژي هه بېت و ديار نه مابېت، هاني کار کردني دهدات، يان تهرمه که به رېکه وت و له رېگه ي باخه واني باخچه که وه، يان ماسيگر کي ناو (نيل) وه به دۆزيتته وه، ليره دا گرمانه کان له ژماره نايەن.. گفتوگو تهاو بوو، ديداره که ش کو تاي هات و که و تمه گيژاوي گومانه وه، مه يليکي سه رکيش بۆ تيبيني کردني خه لکي و شته کان به سه رمدا زال بوو، هه ر چه نده ئاپۆرديه، به للام هيد ي هيد ي ده رۆم، يان له نزيک رېگه که داده نيشم تاکو له روخسار و جووله و هوکاره کاني هاتوچۆ و کالاکان و جامخانه ي کوگاکان و له بيناکان پروانم، به ئاگاداري زانايه ک ليسان ده پروانم، که ئەرکي وه سف کردن و شي کردنه ويان پي سپيردراوه.

روويه روو له به رانه ر ژنه ي وه ستا له به قالي (به خته وه ري) دا، که له شه قامي (باخه که) دا بوو خو م بيبينه وه، هه ر چه نده سه ره وه رو شاره زاو زۆرزان بوو، به للام رهنگي تېکچوو و له به رده م ترسيکي چه سپاودا شکستي هيتا، په شوکاو ي ده ستي بري، به للام که س هه ستي به و شکستي به ي ئەو نه کردبوو، خو م نه بېت. کاتيک له

بازار کردنه وه که مان بوو ينه وه، له به رده م دوکانه که و له نزيکي يه کدي وه ستاين، به چيه وتی:

- ئەوه تاني خو ئي به راستي نهک به خه يال..

وهک نه ناسيک ته ماشام کرد و ئەو پرسى:

- بۆچي ئەم که تنه دزيوت کرد؟

وهک سه رسام يک پرسيم:

- جه نابت له گه ل منته؟

لېم دوور که وه ته وه و وتی:

- هه واله ي خوا بېت!

خه رېک بوو پي بکه نم و هه ستيک به پيوه يي دا يگر تم، به لکو بېرم له دوو باره کردنه وه ي ئەم زمو نه که م له ماليکي تازه دا کرده وه، به للام ئەمه يان هه ستيکي راگوزهر بوو، بۆ تيبيني کردن و شو ر بوونه وه بۆ ناخي شته کان گه رامه وه و له کاتي بئ ئيشيدا وته ي ده رهينه ره که و ئەو گرمانانه م بېرده که و پته وه که له ژماره نايەن، ئەمه راستيبه که تيبينيم نه کردبوو، به للام شه و رۆژ له ئەقليکدا پتر نا کوک ده بن، بکه رېکي بنه ر ته ي هه يه که منم و به شدار بووه کان هه ن که ژنه ي وه ستايه و ئەوانه ي بۆ شار دنه وه ي تاوانه که يارمه تيبان داوه و قوربانيبه که ش هه يه.. ناکري ئەم پارچانه بۆ هه تا هه تا په رت و بلا و بن. ئەگه ري ئەوه ش نيبه به يي کو تايي هه ر به تاق ي ته نيا مېنمه وه و سه ر دان يکي چاوه روان نه کراوي ده رهينه ره که م له نوو سينگه که ي کرد، به روويه کي خو ش و بزه بک پيشوازي لي کردم و وتی:

- تا ئاسيک هه موو کيشه کان چاره سه رکران، ره زامه ند يم راگه ياند و به ورته ورتيکه وه و تم:

- پېرۆزه..

- پلانه رېکوپيک که مان دۆزيبه وه، تهرمه که دۆزرايه وه و ژنه ي وه ستا گيراو بکوژه که به سه رهاته که ي وهک هه واليک له رۆژنامه کانا خو ئنده وه و پرياري خو کوشتني دا. به بۆچووني تو باشترين شتواز بۆ خو کوشتن چيبه؟

موچرکيک به له شمدا هات و پرسيم:

- مه به ستت له چيبه؟

- ئيمه چه ند رېگه يه کمان له به رده مدايه، خو ئت له جيگه ي ئەو دابني، چي هه لده بئيريت؟

تغم قووت داو و تم:

- ئەوه يان که ئازاري که متره!

به پيکه نينه وه وتی:

- تو بېر له خو ئت ده که يته وه، به للام من خو م بېر له دوو شت ده که مه وه: يه که ميان ئەوه يه که پتر کار له جه ماوه ر ده کات و دووه ميان ئەوه يانه که له لايه ني جوان کاريبه وه بۆ کاميتره که به که لکتره.

به خو م وت:

- چه ند پياويکي به خته وه ره!

سه رچاوه: له کۆمه له چيرۆکي (التظيم السري) يه وه وه رگيتر اوه، که له سالي (۱۹۸۴) دا چاپ کراوه.